

at mobfætte mig det, og naar der er Spørgsmaal om, hvad der med Nødvendighed maa forlanges, skal jeg ogsaa vide at gjøre min Forbring gjældende", men, mine Herrer! de allerfleste Spørgsmaal, der under sædvanlige Forhold foreligge, bevæge sig netop paa det meget store Omraade, som ligger imellem det afgjort Skadelige og det aldeles Nødvendige, og naar Ministeren ved saadanne Spørgsmaal trækker sin vejledende Haand bort, saa bliver Følgen den, at Sagens Afgjørelse kommer til at beroe paa en ubestemt Stemning, om jeg saa maa sige. Saa snart det derhos opstilles som bindende Regel, at man fremfor Alt maa vogte sig for nogen som helst Beslutning, som ikke stemmer med det formeentlige Dunst hos Almuen, saa vil Resultatet i Særbeleshed blive det, at vi blot komme til at indregistrere Resultatet af Forhandling, som ere førte andetseds, og at den selvstændige Overveelse af alle de Spørgsmaal, der staae i Forbindelse med enhver Sag, og af de Interesser, som derved ligge for, forsvinder. Den ærede Minister sagde, at han vel var Fagminister, men at man ikke kunde forlange af ham, at han skulde have en bestemt Mening om saadanne Spørgsmaal som det her foreliggende. Men hvorledes ere vi Andre da stillede? Kan man da med Villighed forlange af os, som ikke ere Fagministre eller Fagmænd, at vi skulle afgjøre dette Spørgsmaal? Ja, vi maae afgjøre det, saa sandt vi skulle stemme, det er ganske vist; vi ere nøbte til at stemme over det; men kunne vi dog ikke med Frie beslage os over, at Fagministeren ikke i saadanne Spørgsmaal har en grundet, en vel overveiet Mening, som han vil gjøre gjældende, først med Hensyn til selve det Hovedspørgsmaal, om en saadan Foranstaltning skal træffes, dernæst med Hensyn til alle de Enkeltheder, gjennem hvilke Foranstaltningen skal gennemføres; begge Dele maae fremhæves, mine Herrer, det Sidste er ligesaa vigtigt som det Første. Og jeg vil netop her dvæle ved et Punkt, hvor jeg med Forundring har seet, at den høitærede Minister ikke har lagt Mærke til den bestemte Indvending, der fremkom fra den ærede 1ste Landsthingsmand for 1ste Kreds (Madvig). Det nævnte ærede Medlem har naturligtviis fuldkommen vel seet, at der i Lovforslaget staaer,

at „de Udgifter, som følge af denne Lov, i fornødent Fald bevilges paa Finantsloven“; det var netop denne Bestemmelse i Lovforslaget, hvis Ufuldstændighed han fremhævede som en Anke imod det, og paa dette Punkt mener jeg just, at der er god Grund til at rette en væsentlig Anke mod den høitærede Minister. Jeg mener, at en Minister, der staaer ligeoverfor et Spørgsmaal som det foreliggende, maa sige sig selv, at, dersom Sagen gennemføres med hans Samtykke, saa bliver han ansvarlig for Gjennemførelsesmaaden. Men nu er det aldeles indlysende, at Spørgsmaalet om Examinationen rettest skal foretages ved særlige Examenscommissioner eller paa anden Maade, ikke er noget abstract Spørgsmaal, men at dets Besvarelse væsentligt er afhængigt af, hvem der bliver Examinatorer. Det samme Spørgsmaal har jo ligget for ved Universitetet. Det er en Selvsølge, at, dersom man vil give de fornødne Penge dertil, saa kan Examenscommissioners Indførelse være tilraadelig, men, dersom man mener, at Sagen kan afgjøres ved en Klatskilling, saa er deres Indførelse en bethdelig Tilbagegang. Dette vil ogsaa vise sig i nærværende Tilfælde. Hele dette Lovforslags Betydning, mine Herrer, er, naar alle de enkelte Spørgsmaal iøvrigt ordnes paa en fornuftig Maade, væsentligt afhængigt af, hvem der bliver Examinatorer og Censorer, hvem de i samme omtalte tolv Mænd blive; men dette afhænger i Længden igjen af, hvilken Betaling man giver dem. Og saa maa jeg da spørge: Var, det ikke den ærede Ministers Pligt, inden han erklærede, at han kunde gaae ind paa en saadan Lov, at sige: „Efter min Overbeviisning maa det træde klart frem i selve Loven, hvad Slags Mænd det skal være, der skulle være Examinatorer. Gaaer det an at henvise dette Spørgsmaal til en senere Afgjørelse ved Finantsloven? Det vil jo sige det Samme som at gjøre den Regjering, der først engang har samtykket i Loven og er gaaet ind paa dens Sadsfættelse, afmægtig ved dens Gjennemførelse. Ministeren, som skal gennemføre den Lov, for hvis Sanction den ærede Minister nu vil overtage Ansvaret, vil i saa Fald være ude af Stand til med nogen Sikkerhed at vide, i hvilket Omfang han kan raade over Penge til dens Gjennemførelse, og Ad-